

Skog Alnarp

Öppnar vägen för poppel

För att poppel och hybridasp ska bli ett alternativ till gran behövs odlingssäkra system.

Arbetet för att nå dit är på god väg.

Henrik Böhlenius leder ett forskningsprojekt med försöksytor över hela landet.

En hel del talar för poppel. Problemet för hybridaspnen är att den är väldigt utsatt för betesskador under hela omloppstiden.

– Våra försök bekräftar att hybridasp betas hårdare än poppel. På 23 olika platser planterade vi grupper med poppel och hybridasp, sida vid sida. I försöken klarade sig poppel mycket bättre.

Dessutom visar försöken att det kan finnas skillnad mellan olika kloner av poppel. En del är mer attraktiva för klövviltet än andra. Analysen är inte färdig ännu. Går det bra lyckas vi få fram en relativt betningssäker klon, säger Henrik.

Även om poppelplantorna betas så växer de oftast vidare och har dessutom god förmåga att valla över skadorna. När poppel nått betningssäker höjd är träden, med sina grova bark, inte så

Henrik Böhlenius vid en mäktig poppel.

attraktiva för rådjur och älgar. Hybridaspnen, med fina släta stammar, lockar däremot till barkgnag. Därför behöver aspen alltid stänglas, vilket är en begränsning. Målet är att poppel ska kunna klara sig utan stängsel. Ett alternativ kan vara behandling med viltskyddsmedel fram till betningssäker ålder.

UNDER IDEALA förutsättningar har de snabbväxande lövträden potentialen att producera 3-4 gånger så mycket virke som granen. Utmaningen är att klara produktionen i större skala under skiftande förutsättningar.

– Det finns en potential på 50 000-100000 hektar för snabbväxande på nedlagd åkermark medan det i skogen handlar om ett par miljoner hektar, gissar Henrik.

De stora möjligheterna finns alltså på skogsmark, men där finns också de stora utmaningarna.

✓ På åkermark fungerar alla planttyper, långa och korta sticklingar, barrot och täckrot. På skogsmark är det värre. Försöken visar att sticklingar inte alls fungerar. Det måste vara en planta med rot. Forskningen går nu vidare för att hitta den bästa planttypen

✓ Utmaningen vid anläggning av nya bestånd är konkurrensen med annan vegetation

På nedlagt åkermark är det tillåtet att spruta mot ogräs (oftast med Roundup). I skogen är kemisk bekämpning inte tillåten.

Ett alternativ, som demonstrerats framgångsrikt i projektet, är att använda odlingsväv. Väven är lätt att hantera på åkermark, men är knappast något alternativ i stenig skogsterräng.

Forskarna räknar med att skogsägaren har ungefär två år på sig att lyckas med plantorna i skogen innan kruståtel, björk och annan konkurrerande vegetation blir problematisk.

Det gäller alltså att snabbt skapa optimala förutsättningar för att plantorna ska kunna etablera sig.

TILL SKILLNAD från hybridasp trivs inte poppel i sura jordar. Vid PH-värden runt 3,5-4 har det visat sig att plantorna dör och tillväxten minskar om PH-värdet ligger under 5. Hybridaspnen är däremot inte lika känslig. Egentligen är det inte ett lågt PH-värde i sig som poppel inte tål, det är vad som händer i jorden den blir sur. Då utfälls något ämne som drabbar träden. Genom att identifiera ämnet går det kanske att hitta resistent kloner av poppel som klarar den surare skogsmarken (jämfört med åkermark) relativt bra. Försöken

Till skillnad från aspen skjuter poppel stubbskott. Om de inte gallras visar försöken att knippet av stammar utvecklas till en eller två fina träd.

ser lovande ut.

På Tönnesjöheden görs försök med att kombinera markberedning och kalkning. På så sätt ökar PH-värdet även på djupet. En första utvärdering av försöket visar att plantorna efter två växtsäsonger är 1,4 meter höga. De har därmed förutsättningar att nå betningssäker ålder det tredje året och har lyckats etablera sig mycket bra. På jämförbara kalkningsfria ytor har tillväxten varit hälften så stor.

En metod som nu testas för att ytterligare förbättra etableringen är att kombinera aska och gödsel för att ytterligare få upp tillväxten. Eftersom askan är basisk höjer den, liksom kalken, jordens PH-värde. Resultaten är under utvärdering och det ser väldigt intressant ut.

Kontaktperson
Henrik Böhlenius, henrik.bohlenius@slu.se

Hemsida Alnarp:
<http://www.slu.se/sydsvensk-skogsvetenskap>

Redaktör nyhetsbrevet
Pär Fornling: par.fornling@slu.se